

sker et eneste nyt udvidet Anlæg, kan man ikke med Føje paastaae, at der er skeet Noget, som hentyder paa en længere end ellers forvunden Bibeholdelse af Fabrikken. At visse Udgifter forøges, nemlig saadanne Udgifter, hvis Anvendelse vilde bidrage til at forhøje den aarlige Indtægt, kan ikke lægge mindste Vanskelighed i Veien for selve Realisationen. Det er aabenbart, at man deels med Arbejderne og deels med Dvornene kan præstere Mere, naar man arbejder kraftigere, eller om man vil, slittigere, men hertil udfordres mere Materiale. Alt Saadant er Noget, som kun kan være ønskeligt, og lægger ingen Hindring i Veien for Realisationen. Dertil kommer endnu, at man havde betænkt at søge at skaffe sig ikke blot forøget, men ogsaa forbedret Materiale. De Feil, som det danske Porcellain uvægteligt har, skøndt man paa den anden Side maa indrømme dets mange gode Sider, hvorfor det ogsaa, saalænge det eksisterer i Landet, vil blive søgt ved Siden af fremmed, disse Feil, siger jeg, hidrøre nemlig upaatvilelig væsentligt fra Måsjerne — maaskee medfører den usfuldkomne Fremgangsmaade med Hensyn til Formationen ogsaa nogle Mangler — men i Særdeleshed hidrøre de fra Måsjerne. Man har nemlig hidtil, jeg troer maaskee af en vis Nationalitetsfølelse, villet indskrænke sig til at bearbejde det indenlandske Leer, og ikke skaffe sig saa godt Leer, som man kunde faae fra Udlandet. En Forandring vil mulig være en Forbedring og i alt Fald ikke kunne være til Hinder ved Realisationen. Iøvrigt skal jeg kun bemærke, at der aldrig i de seneste Aar fra Porcellainfabrikken Side er blevet fremsat nogensomhelst Fordring paa Vedblivelse af den Toldbeskyttelse, som man formener, at det er Fabrikken saameget om at gjøre. En saadan Fordring vilde vistnok heller aldrig med Nytte være fremkommen. For Fabrikken Skyld vil der, som af en æret Taler anført, ikke være det Mindste til Hinder for at nedsætte Porcellainstolden saameget som muligt; tværtimod maatte man ønske, at Porcellainstolden blev nedsat, endnu medens Fabrikken eksisterer, hvis den endnu skal eksistere nogle Aar, fordi

det da vil vise sig, hvorledes den kunde arbejde under den nye Told. Der er enkelte Gjenstande, i Henseende til hvilke Fabrikken upaatvilelig kan vedblive at concurrere med Udlandet; der er ogsaa enkelte af de Gjenstande, som Fabrikken fabrikerer, der have en væsentlig Nationalbetydning, forsaavidt som det er nationale Kunstværker, som fabrikeres i et stort Antal Exemplarer, og hvormed Ingen kan concurrere ved Siden af den, og som aldeles ville ophøre tilligemed Fabrikken, naar ikke en privat Entreprise maatte rejse sig i Fabrikken Side. Jeg skal iøvrigt ikke forlænge Diskussionen, men henstille til Thinget, hvilken Beslutning det vil tage.

Forsikring: Det er ikke en saa lidet vanskelig Stilling, jeg har imellem en æret Minister, som bærer Fabrikken paa begge sine Hænder, og 2 tekniske Medlemmer, som synes at understøtte ham med alle deres Kræfter, men dog vil jeg forsøge at bære Byrden deraf; jeg troer ikke Foretagendet endda er saa vanskeligt, thi Fabrikken's Proces som Forsvar er ikke saa let at føre som Angrebet paa den. Det Første, som vel maa lægges Mærke til, er, at i det Forslag, som er udgaaet fra Udvalget, ligger Intet, som ikke skaffer en meget lang Realisationstid, en Realisationstid, som begynder nu, thi efterat Bøtningen er foregaaet her, saa kan man jo, naar man hertil lægger den Intention, som jo allerede er hos Regjeringen til at efterstræbe en Realisering, begynde at arbejde hen derpaa, og da har man liggende for sig i det Mindste 3 Hjerdingaar, inden man vil komme i nogensomhelst Forleghed med at holde Fabrikken i en saadan Drift, som den alene bør holdes i, troer jeg, med en Realisation til Formaal. Her er et af de væsentlige Spørgsmaal: Kan man fornøstigtvis vedblive at drive en Fabrik, som man selv indrømmer trænger til væsentlige og indgribende Forandringer, for at blive nyttig og brugbar, og kan man fortsætte den i det Dieblit, man agter at realisere den, selv om man vil give en lang Realisationstid, kan det være teknisk rigtigt? Det siger jeg Nei til.